

การศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมคุณธรรมเกี่ยวกับความมีระเบียบวินัยและความรับผิดชอบ
ให้กับนักเรียนประถมศึกษา โรงเรียนในเครือเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 1

นางสาวภาวิณี ไสธายะเพชร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาประถมศึกษา ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2549
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A STUDY OF FACTORS ENHANCING ETHICS CONCERNING DISCIPLINE AND
RESPONSIBILITY OF ELEMENTARY SCHOOL STUDENTS IN SCHOOLS
IN SAINT PAUL DE CHARTRE GROUP UNDER BANGKOK
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

Miss Pavinee Sothayapetch

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education Program in Elementary Education
Department of Curriculum, Instruction, and Educational Technology
Faculty of Education
Chulalongkorn University
Academic Year 2006
Copyright of Chulalongkorn University

490925

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมคุณธรรมเกี่ยวกับความมีระเบียบวินัยและความรับผิดชอบให้กับนักเรียนประถมศึกษาโรงเรียนในเครือเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

โดย

นางสาวภาวิณี ไสธายะเพชร

สาขาวิชา

ประถมศึกษา

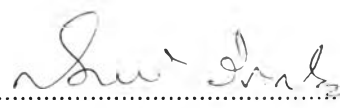
อาจารย์ที่ปรึกษา

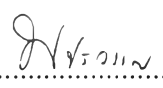
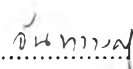
รองศาสตราจารย์เพชรวรรณ จันทรางศุ

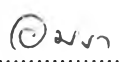

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

..... คณบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. เพชรวรรณ จันทรางศุ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. สมพงษ์ จิตระดับ)

.....   อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์เพชรวรรณ จันทรางศุ)

.....   กรรมการ
(รองศาสตราจารย์อมรา รอดดารา)

ภาวณิ โสธายะเพ็ชร : การศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมคุณธรรมเกี่ยวกับความมีระเบียบวินัยและความรับผิดชอบให้กับนักเรียนประถมศึกษา โรงเรียนในเครือเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1. (A STUDY OF FACTORS ENHANCING ETHICS CONCERNING DISCIPLINE AND RESPONSIBILITY OF ELEMENTARY SCHOOL STUDENTS IN SCHOOLS IN SAINT PAUL DE CHARTRE GROUP UNDER BANGKOK EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1) อ.ที่ปรึกษา: รศ.พชรวรรณ จันทรวงศ์, 315 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยด้านผู้บริหาร ครู และบริบทสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่ส่งเสริมคุณธรรมด้านความมีระเบียบวินัยและความรับผิดชอบให้กับนักเรียนประถมศึกษาในโรงเรียนเครือเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหาร 3 คน ครู 103 คน และผู้ปกครอง 354 คน รวมทั้งสิ้น 460 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต แนวคำถามในการสนทนากลุ่มนักเรียน และแบบศึกษาเอกสาร วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS ซึ่งแสดงออกมาในรูปความถี่ ร้อยละ และใช้ค่าเพียร์สันไคสแควร์ (Pearson Chi-Square) ในการแสดงความเป็นเอกพันธ์ของข้อมูลในปัจจัยเดียวกัน

ผลการวิจัยพบว่า

1) ปัจจัยด้านผู้บริหาร การดำเนินนโยบายส่งเสริมคุณธรรมเกี่ยวกับความมีระเบียบวินัยและความรับผิดชอบนั้นเป็นการดำเนินนโยบายของคณะเครือเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร ควบคู่ไปกับการดำเนินตามนโยบายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน โครงการและกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมคุณธรรมเกี่ยวกับความมีระเบียบวินัย และความรับผิดชอบนั้นอยู่ในรูปแบบของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ข้อค้นพบ ผู้บริหารทั้ง 3 โรงเรียนให้ความสำคัญกับการตรวจตราบริเวณโรงเรียนอย่างต่ำวันละ 1 ชั่วโมงทุกวันและเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ครูและนักเรียนอย่างแท้จริง

2) ปัจจัยด้านครู การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมคุณธรรมเกี่ยวกับความมีระเบียบวินัย และความรับผิดชอบนั้น มีการจัดการเรียนการสอนแบ่งเป็น การเรียนการสอนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การจัดการเรียนการสอนตามศาสนา การอบรมสั่งสอนมี 2 ลักษณะคือ การสั่งสอนโดยตรง และการอบรมสั่งสอนโดยทางอ้อม ครูเป็นแบบอย่างที่ดีเรื่องการแต่งกาย การรับผิดชอบต่องานของตน การเสริมแรงใช้ทั้งการเสริมแรงทางบวกและทางลบ ข้อค้นพบ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูมีกิจกรรมส่งเสริมความมีระเบียบวินัยและความรับผิดชอบอย่างหลากหลาย ชัดเจน และเป็นรูปธรรม ครูอบรมสั่งสอนนักเรียนด้วยความรักความเมตตาและใช้เหตุผลในการอธิบายทุกครั้ง

3) ปัจจัยด้านบริบทสิ่งแวดล้อม ทั้ง 3 โรงเรียนมีการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพในการส่งเสริมคุณธรรมเกี่ยวกับความมีระเบียบวินัยและความรับผิดชอบ ได้แก่ การเชื่อมต่อของอาคารเรียนโดยรอบ มีการจัดระบบระเบียบของโต๊ะเก้าอี้ตามที่ตั้งต่างๆ การมีสวนหย่อม ต้นไม้กระถางประดับในโรงเรียน ความสะอาดตามบริเวณต่างๆ มีความสะอาดมาก มีป้ายนิเทศ/โปสเตอร์ คำสอนและข้อความต่างๆ ในการสอนคุณธรรม การทำสัญลักษณ์เส้นทางเดินของนักเรียนตามบันได ตามทางเข้าออก สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหาร ครู และนักเรียน มีความสัมพันธ์ที่ต่อบุคคลเป็นความสัมพันธ์ที่เปรียบเสมือนอยู่ด้วยกันเป็นครอบครัว ข้อค้นพบ ถึงแม้โรงเรียนทั้ง 3 แห่งจะมีขนาดเล็กแต่ก็เต็มไปด้วยความปลอดภัยและมีบรรยากาศของความรัก ความอบอุ่นและความเมตตาระหว่างผู้บริหาร ครู นักเรียนและผู้ปกครอง

ภาควิชา หลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา
สาขาวิชา.....ประถมศึกษา.....
ปีการศึกษา.....2549.....

ลายมือชื่อผู้วิจัย.....ภาวณิ โสธายะเพ็ชร.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....พชรวรรณ จันทรวงศ์.....

4783711027 : MAJOR ELEMENTARY EDUCATION

KEY WORD: ETHICS / DISCIPLINE AND RESPONSIBILITY / SCHOOLS IN SAINT PAUL DE CHARTRE GROUP

PAVINEE SOTHAYAPETCH : A STUDY OF FACTORS ENHANCING ETHICS CONCERNING DISCIPLINE AND RESPONSIBILITY OF ELEMENTARY SCHOOL STUDENTS IN SCHOOLS IN SAINT PAUL DE CHARTRE GROUP UNDER BANGKOK EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1. THESIS ADVISOR : ASSOC.PROF.PATCHARAWAN CHANDRANGSU. 315 pp.

The purpose of this research was to study factors which enhance ethics in discipline and responsibility of elementary school students in schools in Saint Paul De Chartre group under Bangkok Educational Service Area 1.

The research population was three administrators, 103 teachers and 354 parents. Research instruments involved questionnaires, Interviewing forms, Observation forms, Guideline questions for students' focus group and Documentary study forms. The collected data was analyzed by SPSS program showing percentage and Pearson Chi-Square Test value.

Research findings were as follows:

1) Administrator Factor : The planning of enhancing ethics concerning discipline and responsibility are the plan of Saint Paul De Chartre group and the performing plan of Basic education Curriculum. Projects and activities for enhancing ethics concerning discipline and responsibility were in the form of the learner developing activities which were the extra curriculum for students. The finding was all three administrators walked for checking around the school's area everyday at least an hour a day.

2) Teacher Factor : There were three kinds of Activity organizations such as 8-group subjects teaching, learning activities developing and religion teaching. Method for cultivating 2 ethics has two ways — Direct teaching and Indirect teaching. All teachers are good model for students for example uniform and neat dress as well as responsibility for their job. It is also found that while positive and negative reinforcement . The findings found that there were many kinds of the activity organization for enhancing ethics concerning discipline and responsibility clearly. The teachers taught the students with love, kindness and gave them the reason for explaining every time.

3) Environmental Context Factor : All three schools have the physical environment managements and plans which enhance ethics concerning discipline and responsibility such as the walkway connected between buildings, the system of placing desks, tables and chairs in every places, the garden decoration, the cleanliness of the school areas, the word of teaching label and sentences , the symbols for the walking way along the steps, entrance and exit way. The relationship among administrator, teachers and students are good relation as it were being in the family. The findings found that all three schools are small size but full of safety, love, warmness and kindness among the administrators, teachers, students and parents.

Department : Curriculum instruction and
Education Technology

Field of study :Elementary Education...

Academic year :2006.....

Student's signature.....*Pavinee Sothayapetch*.....

Advisor's signature.....*Pacharawan Chandrangsu*.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีด้วยความดูแลเอาใจใส่และความปรารถนาดีจาก รองศาสตราจารย์พชรวรรณ จันทรางศุ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่คอยให้ความรู้ คำแนะนำ ข้อคิด ในการตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ตลอดการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอกราบ ขอบพระคุณท่านอาจารย์มา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.สมพงษ์ จิตระดับ ประธานกรรมการสอบ วิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์อมรา รอดดารา กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ซึ่งคอยให้คำแนะนำ ในการปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.สมพงษ์ จิตระดับ รองศาสตราจารย์อมรา รอดดารา และผู้ช่วยศาสตราจารย์ประณาท เทียนศรี ผู้เชี่ยวชาญที่เอื้อเฟื้อเวลาในการให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะ ข้อปรับปรุงแก้ไขให้เครื่องมือมีความสมบูรณ์ ในการทำวิจัยครั้งนี้อย่าง ราบรื่นและสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ ดร.อุไรรัตน์ สำเร็จวงศ์ อาจารย์ที่ปรึกษาด้านวิชาการ อาจารย์ฤดีรัตน์ ชุชนะโชติ อาจารย์ ดร.ยุรวัฒน์ คล้ายมงคล และคณาจารย์ทุกๆ ท่านผู้ ประสิทธิ์ประสาทความรู้ทั้งปริญญาดุษฎีและปริญญาโทให้แก่ผู้วิจัย รวมทั้งคอยให้กำลังใจ ให้ความดูแลเอาใจใส่ ความห่วงใย และความช่วยเหลือทุกอย่างทุกประการอย่างดีมาโดยตลอด

ขอขอบคุณผู้บริหาร ครู นักเรียนและผู้ปกครอง โรงเรียนอัสสัมชัญคอนเวนต์ สีลม โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ และโรงเรียนเซนต์ฟรังซิสซาเวียร์คอนเวนต์ ที่ให้ความร่วมมือ แก่ผู้วิจัยในการเก็บข้อมูลอันเป็นประโยชน์ทางวิชาการและช่วยทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จ เสร็จสิ้นเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณเพื่อนๆ ที่น่ารักได้แก่ เอ๋ บุ่ม ผึ้ง มาลี ดึก ใหม่ ที่คอยให้ความช่วยเหลือให้ กำลังใจที่ตีรวมถึงเพื่อนสาขาประถมศึกษาทั้งปริญญาดุษฎี และปริญญาโท ที่คอยห่วงใยไต่ถามด้วยความรักและความปรารถนาดีแก่ผู้วิจัยเสมอมา

กราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ที่คอยดูแลด้วยความรัก ความห่วงใย ความช่วยเหลือ และให้การสนับสนุนด้านการศึกษาทุกอย่างแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด ขอขอบคุณอย่างที่สุดที่เป็นผู้ให้ ชีวิตแก่ผู้วิจัยในการได้รับประสบการณ์ดีดีทั้งชีวิตที่ไม่มีวันลืม ขอขอบคุณญาติพี่น้องทุกคนที่คอย ห่วงใยเอาใจใส่ และให้ความปรารถนาดีตลอดชีวิตของผู้วิจัย สุดท้ายนี้ขอบคุณตัวเองที่อดทน มีกำลังใจ และมีความพยายามที่ดิ้นรนจนจบการศึกษาครั้งนี้ได้เพื่อเป็นของขวัญอันมีค่าแก่บุพการี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ

บทที่

1. บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามการวิจัย.....	8
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	8
สมมติฐานการวิจัย.....	8
ขอบเขตในการวิจัย.....	11
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	12
วิธีดำเนินการวิจัย.....	13
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	14
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	14
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	18
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม.....	19
แนวคิด/หลักความเชื่อทางศาสนาคริสต์ต่อการพัฒนาคุณธรรม.....	19
ทฤษฎีพัฒนาจริยธรรมตามแนวจิตวิเคราะห์.....	22
ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม.....	23
ทฤษฎีพัฒนาจริยธรรมแนวปัญญานิยม.....	24
ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์นิยม.....	27
ทฤษฎีการกระจำงค่านิยม.....	27
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความมีระเบียบวินัย.....	25
ความหมายของความมีระเบียบวินัย.....	28

บทที่	หน้า
ประเภทของควมมีระเบียบวินัย.....	35
ความสำคัญของควมมีระเบียบวินัย.....	38
การเสริมสร้างควมมีระเบียบวินัย.....	44
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับควมมีระเบียบวินัย.....	46
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับควมรับผิดชอบ.....	49
ควมหมายของควมรับผิดชอบ.....	49
ประเภทของควมรับผิดชอบ.....	59
ความสำคัญของควมรับผิดชอบ.....	66
การเสริมสร้างควมรับผิดชอบ.....	68
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับควมรับผิดชอบ.....	70
การส่งเสริมคุณธรรมให้แก่ักเรียนระดับประถมศึกษา.....	72
ควมหมายของคุณธรรม.....	72
ปัจจัยในการส่งเสริมคุณธรรมให้แก่ักเรียนประถมศึกษา.....	76
แนวทางการปฏิบัติของโรงเรียนเพื่อปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้แก่ักเรียน.....	79
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	97
โรงเรียนเครือเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	
กรุงเทพมหานครเขต 1.....	98
ประวัติคณะภคินีเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร (St. Paul de Chartres).....	98
นโยบายของกลุ่มโรงเรียนในเครือเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร.....	100
โรงเรียนอัสสัมชัญคอนแวนต์ สีลม.....	100
โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนแวนต์.....	101
โรงเรียนเซนต์ฟรังซิสซาเวียร์คอนแวนต์.....	102
3. วิธีดำเนินการวิจัย.....	103
การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน.....	103
ประชากรและตัวอย่างประชากร.....	103
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	105
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	112
การวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลและการนำเสนอข้อมูล.....	114

บทที่	หน้า
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	115
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ.....	116
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ.....	144
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	162
สรุปผลการวิจัย.....	164
อภิปรายผลการวิจัย.....	173
ข้อเสนอแนะจากการวิจัย.....	194
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป.....	198
รายการอ้างอิง.....	200
ภาคผนวก.....	216
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ.....	217
ภาคผนวก ข หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย.....	218
ภาคผนวก ค การคำนวณหาค่าความสอดคล้องของแบบสอบถาม (IOC).....	222
ภาคผนวก ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	236
ภาคผนวก จ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS.....	274
ภาคผนวก ฉ รูปภาพจากการเก็บข้อมูล.....	302
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	315

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	105
2 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	106
3 โครงสร้างของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	107
4 จำนวนและร้อยละของแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับกลับคืนมาวิเคราะห์.....	112
5 ช่วงเวลาในการเก็บข้อมูลแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม การสังเกตและการศึกษาเอกสาร.....	113
6 จำนวนและร้อยละของผู้บริหาร จำแนกตามข้อมูลทั่วไป.....	116
7 จำนวนและร้อยละของครู จำแนกตามข้อมูลทั่วไป.....	117
8 จำนวนและร้อยละของผู้ปกครอง จำแนกตามข้อมูลทั่วไป.....	115
9 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณธรรมด้านความมีระเบียบวินัย และความรับผิดชอบ.....	121
10 ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อโรงเรียนเกี่ยวกับการให้ความสำคัญในการส่งเสริม ให้นักเรียนเป็นคนมีระเบียบวินัยและมีความรับผิดชอบอย่างโดดเด่น.....	124
11 ปัจจัยด้านผู้บริหารตามความคิดเห็นในการปฏิบัติของผู้บริหารเอง.....	126
12 ปัจจัยด้านผู้บริหารตามความคิดเห็นของผู้ปกครอง.....	129
13 ปัจจัยด้านครูตามความคิดเห็นในการปฏิบัติของตนเอง.....	132
14 ปัจจัยด้านบริบทสิ่งแวดล้อมตามความคิดเห็นของผู้บริหาร.....	136
15 ปัจจัยด้านบริบทสิ่งแวดล้อมตามความคิดเห็นของครู.....	138
16 ปัจจัยด้านบริบทสิ่งแวดล้อมตามความคิดเห็นของผู้ปกครอง.....	140
17 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านผู้บริหารระหว่าง ผู้บริหารกับผู้ปกครอง.....	141
18 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านบริบทสิ่งแวดล้อม.....	143